

چکیده پژوهش

کاستن از هزینه تهیه مواد و دسترسی سریع به کتب مجلات لاتین همیشه در کتابخانه‌های دانشگاهی مورد توجه بوده است. یکی از مهمترین مباحث مطرح برای دستیابی به این هدف، تهیه مواد از طریق کارگزار و ناشر بوده است. این پژوهش برآن بوده است تا به نظر مسئولان بخش سفارشات خارجی کتابخانه‌های دانشگاهی درباره ارجحیت تهیه مواد منابع علمی از ناشر یا کارگزار پی‌ببرد. به این امید که از این نظرات، در سیاست‌گذاریها و برنامه‌ریزی‌های بخش سفارشات خارجی سایبر کتابخانه‌ها، بهره گرفته شود.

۴۷ کتابخانه که ۶۸ درصد از کل جامعه مورد مطالعه را تشکیل می‌دادند، با این پژوهش همکاری کردند. از این عده، ۲۳ کتابخانه وابسته به وزارت فرهنگ و آموزش عالی و ۲۴ کتابخانه وابسته به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی بودند.

برای تحلیل داده‌ها از دو روش توصیفی و استنباطی بهره گرفته شد. ۷۲ درصد از مسئولان بخش سفارشات دارای درجه تحصیلی لیسانس به بالا هستند. ۲/۳ کتابخانه‌ها دارای بخش سفارشات می‌باشند. ۸۷ درصد کتابخانه‌ها در سال ۶۹ و ۷۰، خرید کتاب و مجله داشته‌اند. اکثر خریده‌ها، از کارگزار یا از کارگزار و ناشر بوده است. میانگین زمان سفارش تا دریافت برای نیمی از کتابخانه‌ها تا ۶ ماه بوده است.

با توجه به هدف تعیین شده تعداد ۶ فرضیه و ۴ سؤال پژوهش مورد بررسی قرار گرفت و نتایج حاصله از تحلیل داده‌ها نشان داد که:

سفارش مجلات لاتین به کارگزار به نیروی خدماتی و پرسنلی کمتری نیاز دارد. خرید انبوه کتاب، از ناشر مرجح‌تر از خرید از کارگزار است. کارگزاران با سرعت بیشتری به سفارشات پاسخ می‌دهند. کارگزار بیشتر از ناشر انعطاف‌پذیر است. مشکلات پستی و

ب

گمرکی دریافت مواد از کارگزار کمتر است. ناشران بیشتر از کارگزاران به کتابخانه‌ها تخفیف می‌دهند. محاسبه نظرات موافق و مخالف ۴ سؤال پژوهش نیز نشان داد که تعداد کسانی که دلیل ارتباط با کارگزار را مشکلات ارسال ارز می‌دانند دو برابر کسانی هستند که مخالف این نظرند. در خصوص ارسال ارز برای کارگزار و ناشر تعداد زیادی نظر بی تفاوت داشته‌اند و همچنین ۲ از پاسخ دهندگان در مورد اینکه تخفیف عامل انتخاب ناشر است. موافق و بی تفاوت بوده‌اند. ضمناً "بین نظرات مسئولان بخش سفارشات کتابخانه‌های تابعه وزارت، فرهنگ و آموزش عالی و کتابخانه‌های تابعه وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در خصوص کار با کارگزار و ناشر تفاوت معنی‌داری وجود ندارد.